

A Budai Arborétum fejlesztése

ÖTLETPÁLYÁZAT

1. A PÁLYÁZAT CÉLKITŰZÉSE

A pályázat célja széles körű szakmai bevonással és innovatív ötletekkel segíteni a Budai Arborétum fejlesztési stratégiájának kialakítását. A pályázat aktualitását az adja, hogy a 2023-ban megalakult Zöld Kerekasztal, a hazai tájépítész és kertész szakma minden jelentősebb oktatási, tudományos, kormányzati és szakmai szervezetét tömörítő platform, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Budai Campusával (MATE BC), valamint Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézetével karöltve célul tűzte ki a Budai Arborétum fejlesztésének elősegítését minden rendelkezésre álló forrással. A Budai Arborétum fejlesztési stratégiájának alapját az arborétum 2023. novemberében összeállított, a fejlesztés alapelveit, az arborétum küldetését és a lehetséges fejlesztések során szem előtt tartandó szempontokat bemutató Fejlesztési koncepciója, valamint a 2024. áprilisában elkészült Kerttörténeti Tudományos Dokumentációja (KTD) képezi, amely bemutatja a kert kialakulásának történetét, meglévő, helyreállítható vagy megszűnt értékeit, és kijelöli a kert történeti értékeihez, oktatási és kutatási céljaihoz illeszkedő fejlesztési irányokat és elveket. A pályázat összeállítása során ajánlott konzultációs anyag a Budai Arborétum használatát, látogatói szokásait felmérő, 2024 májusában készült közvélemény-kutatás összefoglaló értékelése.

2. A PÁLYÁZAT KIÍRÓI

- a Zöld Kerekasztal,
- a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Budai Campusának Főigazgatósága,
- a MATE Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézete

3. A PÁLYÁZAT ELVÁRÁSAI

Előzmények

A Budai Arborétum 1975 óta természetvédelmi terület, 2005 óta országos műemléki védeltséget élvez. Az Arborétum és a Budai Campus, mint oktatási intézmény, egységet képez, egymás funkcióját erősíti. Az Arborétum nem csak a XI. kerület jelentős zöldfelületi eleme, hanem oktatási és kutatási helyszín, növénygyűjteményi terület és nem utolsósorban több, mint 170 év felsőoktatási múlttal rendelkező intézményi terület is. Az Arborétum területe és telekkiosztása (Felső Kert: 5094 hrsz., Alsó Kert: 4938 hrsz.) 1894 óta a három hagyományos budai képzési iránynak/tudományterületnek (egykori karok) – a természetésnek (kertészettudomány, szőlészet-borászat, növényvédelem), a tartósítóiiparnak (élelmiszertudomány) és a kertművészetnek (tájépítész- és tájökológia tudomány) – ad otthont, s ez a hagyomány tovább emeli az Arborétum jelentőségét. Az Arborétum nem csak oktatási szempontból országos szintű és múltú felbecsülhetetlen érték, hanem Buda és a XI. kerület lakói számára jelentős, szabadon látogatható zöldfelületi elem, amely a közjót szolgálja. Megőrzése és fejlesztése nemzeti érdek.

Az Arborétum alapvető fejlesztési irányai, elvei

A fejlesztés során az Arborétum fentebb említett alapfunkcióihoz kapcsolódva a következő elemeket kiemelten kell figyelembe venni, védeni, illetve fejleszteni:

- Növényállomány
- Kertépítészeti kompozíció, térszerkezet, térstruktúra, vizuális kapcsolatok
- Természetvédelmi és műemléki oltalom
- Használat és funkciók
- Bejáratok, belső közlekedési rendszer (gyalogos/gépkocsi/kerékpár)
- Arculati elemek
- Információs fejlesztések
- Társadalmi beágyazódás

Az Arborétum fő fejlesztési elveit és irányvonalait a Fejlesztési koncepció, valamint a KTD határozza meg. Ezek az elvek az alábbiak szerint foglalhatók össze:

- A különböző kerttörténeti rétegek figyelembevétele, megőrizve az értékes szerkezeti, funkcionális, növényi és díszítő elemeket, amelyek az arborétum szerves fejlődése nyomán alakultak ki, és amelyek egy adott kertépítészeti stíluskorszakra vagy alkotóra utalnak.
- A gyűjteményes kert jelleg erősítése; a dendrológiai és edukációs szempontok (növénygyűjtemény és oktatási-kutatási terület) kiemelése.
- A természeti és műemléki védettség adott esetben ellentétes érdekeiből adódó speciális helyzetek, konfliktusok mérséklése, kezelése.
- A fenntarthatóság, az oktatás, kutatás és környezeti nevelés szempontjából fontos új funkciók elhelyezésének mérlegelése.
- A biodiverzitás és a klímaadaptációs, innovatív zöldfelület-tervezési ötletek és megoldások szakszerű és érzékeny alkalmazása.
- Az arborétum nyitott, nyilvános kert (korlátozott használatú, a nagyközönség számára részben nyitott intézménykert) jellegének megőrzése, fejlesztése.
- Új, erősebb társadalmi kommunikáció és beágyazódás kialakítása (pl. a kerület közoktatási intézményeivel, óvodáival minden fél számára előnyös, hivatalos együttműködési formák meghatározása; önkéntesség erősítése)
- Az arborétum alpinfrastruktúráinak fejlesztése (ellenőrzött beléptetés, őrzés-védelem, parkolás, közvilágítás, kültéri berendezés, tájékoztatás, étkeztetés stb.)

4. A BEADANDÓ PÁLYAMŰ TARTALMI ÉS FORMAI KÖVETELMÉNYEI

Beadandó:

- 1db 80x120 cm méretű, álló formátumú tabló, 300 dpi felbontásban, nyomtatott formában, hengerben összecsavarva, illetve digitálisan, pdf formátumban.
- A tablónak tartalmaznia kell a teljes fejlesztendő terület (Alsó- és Felső Kert) programtervének alaprajzi ábrázolását a kidolgozottsági foknak megfelelő és az értelmezéshez szükséges (tetszőleges) léptékben.
- A tablónak tartalmaznia kell ugyanakkor a pályamű koncepciójának rövid, pontokba szedett szöveges összefoglalását, ami a tabló felületének maximum 30%-át foglalhatja el.
- Tartalmazhat továbbá a tabló vizsgálati és értelmező ábrákat, természeteket, látványrajzokat, valamint szabadon választott részterület vagy fejlesztési ötlet/innováció részletesebb kidolgozását a feladatrészhöz illeszkedő léptékben
- A benyújtott pályázati anyagon (sem a fájlnevben, sem a tablón) nem lehet megjeleníteni a pályázó(k) nevét, vagy a nevükre utaló monogramokat. A pályázó(k) jelige alatt pályáznak, amely nem lehet egyértelműen összekapcsolható a pályázó(k) vagy pályázó csapat kilétével. A nyomtatott pályázati anyagban egy lezárt, fehér A4-es méretű boríték is leadandó, amelyen csak a jelige olvasható, benne a pályázók neveivel. A digitálisan leadott fájl neve maga a jelige.

5. BÍRÁLATI SZEMPONTOK

A bírálók a pályaművek elbírálásánál kiemelten veszik figyelembe:

- a) a kert történeti és természeti értékeinek védelme,
- b) az oktatási-kutatási funkció erősítése,
- c) az egyetemes használat, rekreációs funkció értelmezése,
- d) az ökológiai elvek érvényesítése, növényalkalmazási vízió,
- e) újszerű megoldások alkalmazása (az arborétum értékeivel összhangban),
- f) észszerűség, megvalósíthatóság, fenntarthatóság (kertészeti értelemben is),
- g) a kert használati értékének növelése,
- h) szakmai és társadalmi szemléletformálás

6. A PÁLYÁZATI RÉSZVÉTEL FELTÉTELEI

A pályázaton egyénileg vagy csoportosan lehet részt venni. Egyéni pályázó tájépítész vagy kertész képzés hallgatója, illetve végzettje lehet. Csoportos pályázás esetén legalább egy tájépítész hallgatónak vagy végzett tájépítésmérnöknek, vagy kertésmérnök hallgatónak vagy végzett kertésmérnöknek kell lennie a csapattagok között. Egy pályázó csak egy pályázati anyagot nyújthat be (nem pályázhat önállóan és csapatban is). A pályázat titkos.

7. A PÁLYÁZATHOZ FELHASZNÁLHATÓ DOKUMENTUMOK, ADATSZOLGÁLTATÁS

A pályázathoz szükséges adatszolgáltatás a <https://tajepiteszet.uni-mate.hu/budai-arboretum-otletpalyazat> webhelyről tölthető le.

A pályázattal kapcsolatos kérdéseket 2024. 06. 25-ig a „tajepiteszet@uni-mate.hu” e-mail-címre megküldve lehet feltenni. A kérdéseket és az azokra adott válaszokat a kiírók a <https://tajepiteszet.uni-mate.hu/budai-arboretum-otletpalyazat> webhelyen legkésőbb 2024. 07. 15-ig közzéteszik.

8. A PÁLYÁZAT IDŐVONALA

• pályázat kihirdetése:	2024. 05. 25.
• kérdésfeltevések határideje:	2024. 06. 25.
• kérdésekre adott válaszok határideje:	2024. 07. 15.
• pályázat beadási határideje:	2024. 09. 19.
• eredményhirdetés:	2024. 11. 21.

9. A PÁLYÁZAT BENYÚJTÁSA, ELBÍRÁLÁSA, DÍJAZÁSA

A pályázatot digitális formában a „tajepiteszet@uni-mate.hu” e-mail-címre, illetve nyomtatott formában a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Budai Campusán, a Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet titkárságán kell leadni.

Határidő mind a nyomtatott, mind a digitális leadásra: 2024. 09. 19-én déli 12.00 óra. A késve benyújtott, illetve a formai követelményeket nem teljesítő pályaművek a pályázatból ki lesznek zárva.

A beérkező pályaműveket 9 fős szakmai zsűri (Bíráló Bizottság) bírálja. A Bíráló Bizottság döntése végleges, a döntés ellen fellebbezni nem lehet.

A Bíráló Bizottság összetétele:

Elnök:

Fekete Albert, tájépítész mérnök, egyetemi tanár, a MATE TTDI, intézetigazgatója

Társelnökök:

Honfi Péter, kertészmérnök, egyetemi docens, a MATE TTDI Dísznövénytermesztési és Dendrológiai Tanszék vezetője, a Budai Arborétum szakmai vezetője

Dezsényi Péter, kertészmérnök, a Zöld Kerekasztal alapító tagja és képviselője

Boromisza Zsombor, tájépítész mérnök, egyetemi docens, a MATE Budai Campus Főigazgató-helyettese

Tagok:

Balogh Péter István, tájépítész mérnök, egyetemi tanár, a MATE TTDI Kert- és Szabadtértervezési Tanszékének vezetője,

Orlóci László, kertészmérnök, tudományos főmunkatárs, az ELTE Fűvészkert igazgatója

Vincze Attila, tájépítész mérnök, a Magyar Tájépítészek Szövetségének elnöke

Lukács Zoltán, kertészmérnök, a Zöld Kerekasztal alapító tagja és képviselője

Tüske Ábris, mesterszakos tájépítész hallgató (tájépítési és kertművész MA)

A pályaművek díjazása:

A sikeres pályaművek díjazására összesen bruttó 3 millió Ft áll rendelkezésre.

A díjalapot a zsűri a díjazott munkák értékével arányosan osztja szét.

10. A PÁLYÁZATI ANYAGOK KEZELÉSE

A pályázó(k) adatait a zsűri csak a pályázat elbírálása után ismeri meg.

A pályázók pályázatuk beadásával beleegyeznek abba, hogy a pályázatukat a kiíró – a szerzők feltüntetésével – felhasználhatja kiállítási, ismeretterjesztési és reklám célra, továbbá szakmai-tudományos kiadványokban, illetve beépítheti az Arborétum fejlesztési stratégiájába.

A pályázók díjazástól függetlenül beleegyeznek abba, hogy pályázati anyagukat a kiíró és az arborétum tulajdonosa és fenntartója felhasználja, fejlessze, átdolgozza.